

Čtvrtek 7. dubna 2022

P9_TA(2022)0126

Právo na opravu**Usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. dubna 2022 o právu na opravu (2022/2515(RSP))**

(2022/C 434/13)

Evropský parlament,

- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/771 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o prodeji zboží ⁽¹⁾ (dále jen „směrnice o prodeji zboží“),
 - s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/770 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb ⁽²⁾ (dále jen „směrnice o digitálním obsahu“),
 - s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES ze dne 21. října 2009 o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie ⁽³⁾ (dále jen „směrnice o ekodesignu“),
 - s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu (dále jen „směrnice o nekalých obchodních praktikách“) ⁽⁴⁾, a zejména na její přílohu I,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 25. listopadu 2020 nazvané „Směrem k udržitelnějšímu jednotnému trhu pro podniky a spotřebitele“ ⁽⁵⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 10. února 2021 o novém akčním plánu pro oběhové hospodářství ⁽⁶⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 4. července 2017 o delší životnosti výrobků: přínosy pro spotřebitele a společnosti ⁽⁷⁾,
 - s ohledem na otázku ohledně práva na opravu položenou Komisi (O-000010/2022 – B9-0010/2022),
 - s ohledem na čl. 136 odst. 5 a čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,
 - s ohledem na návrh usnesení Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů,
- A. vzhledem k tomu, že Parlament několikrát zdůraznil ⁽⁸⁾, že je důležité udělit občanům právo na opravu jako hlavní pilíř agendy oběhového hospodářství v rámci Zelené dohody pro Evropu, který by posílil účinnější a udržitelnější využívání zdrojů, předcházet vzniku odpadu a snížil jej a podpořil rozšířené a opětovné používání výrobků a ekonomiku sdílení, přičemž by také posílil práva a kvalitu života spotřebitelů;
- B. vzhledem k tomu, že prohlášení o záměru, které je součástí projevu o stavu Unie 2021 ⁽⁹⁾, oznámilo legislativní návrh týkající se práva na opravu jako jednu z hlavních iniciativ na rok 2022, a vzhledem k tomu, že tento návrh by měl být přijat v úzké koordinaci se souvisejícími legislativními iniciativami, jako je Iniciativa pro udržitelné výrobky a iniciativa zaměřená na posílení postavení spotřebitelů v zelené transformaci, které mají společný cíl dosáhnout udržitelnějších výrobků a modelů spotřeby;

⁽¹⁾ Úř. věst. L 136, 22.5.2019, s. 28.⁽²⁾ Úř. věst. L 136, 22.5.2019, s. 1.⁽³⁾ Úř. věst. L 285, 31.10.2009, s. 10.⁽⁴⁾ Úř. věst. L 149, 11.6.2005, s. 22.⁽⁵⁾ Úř. věst. C 425, 20.10.2021, s. 10.⁽⁶⁾ Úř. věst. C 465, 17.11.2021, s. 11.⁽⁷⁾ Úř. věst. C 334, 19.9.2018, s. 60.⁽⁸⁾ Usnesení ze dne 25. listopadu 2020 „Směrem k udržitelnějšímu jednotnému trhu pro podniky a spotřebitele“; usnesení ze dne 10. února 2021 o novém akčním plánu pro oběhové hospodářství.⁽⁹⁾ Evropská komise, prohlášení o záměru v rámci projevu o stavu Unie 2021, 15. září 2021.

Čtvrtek 7. dubna 2022

- C. vzhledem k tomu, že Komise zahájila veřejnou konzultaci, která potrvá do 5. dubna 2022 a jež se týká udržitelné spotřeby zboží – podpory oprav a opětovného použití; vzhledem k tomu, že Komise má za cíl navrhnout směrnici, kterou se změní směrnice o prodeji zboží, a že zvažuje samostatný legislativní akt o právu na opravu;
- D. vzhledem k tomu, že směrnice o digitálním obsahu a směrnice o prodeji zboží obsahují komplexní rámce pokrývající nezbytné prvky spotřebitelského smluvního práva, jako jsou požadavky ohledně souladu se smlouvou a prostředky nápravy dostupné pro spotřebitele v případě chybějícího souladu, včetně ustanovení o opravě, výměně, uvedení digitálního obsahu nebo služeb do souladu, snížení ceny a ukončení smlouvy, a pravidla týkající se hlavních způsobů provádění těchto prostředků nápravy a obchodních záruk;
- E. vzhledem k tomu, že 79 % občanů EU se domnívá, že výrobci by měli mít povinnost usnadňovat opravu digitálních zařízení nebo výměnu jejich částí; vzhledem k tomu, že 77 % občanů EU by svá zařízení raději opravilo než vyměnilo; vzhledem k tomu, že podniky zabývající se opravami by mohly být zdrojem místních pracovních míst a specifického know-how v Evropě;
- F. vzhledem k tomu, že krize COVID-19 ukázala, že je třeba zavést nové a odolnější obchodní modely a podporovat evropské podniky, zejména malé a střední podniky, mikropodniky a osoby samostatně výdělečně činné;
- G. vzhledem k tomu, že udělení práva na opravu spotřebitelům by napomohlo dosáhnout pokroku v oblasti průmyslové transformace Evropy a posílit její odolnost a otevřenou strategickou autonomii; vzhledem k tomu, že podpora kultury oprav poskytuje zdroje hospodářských a sociálních příležitostí z hlediska podnikání a tvorby pracovních míst; vzhledem k tomu, že udržitelné výrobky jsou přínosem pro podniky i spotřebitele tím, že oživují poptávku po udržitelném zboží a jeho dodávky;
- H. vzhledem k tomu, že zákazníkům v tom, aby se rozhodli pro opravu, brání řada překážek, včetně nedostupnosti informací, chybějícího přístupu k náhradním dílům, chybějící normalizace a interoperability nebo dalších technických překážek a nákladů na opravu;
- I. vzhledem k tomu, že odpadní elektrická a elektronická zařízení jsou nejrychleji rostoucím tokem odpadu na světě, přičemž v roce 2019 bylo vyřazeno více než 53 milionů tun elektronického odpadu;
1. zdůrazňuje, že účinné právo na opravu by se mělo zabývat aspekty životního cyklu výrobků a mělo by se k němu přistupovat z odlišných vzájemně propojených politických oblastí, včetně návrhu výrobků, hlavních etických zásad výroby, normalizace, informací pro spotřebitele, k nimž patří označení s informacemi o opravitelnosti a o životnosti, pokud je to možné a vhodné, spotřebitelských práv a záruk a zadávání veřejných zakázek;
2. zdůrazňuje, že iniciativa týkající se práva na opravu musí být přiměřená, podložená důkazy a nákladově účinná a musí vyvažovat zásady udržitelnosti, ochrany spotřebitelů a vysoce konkurenčního sociálně tržního hospodářství, aby všechny příslušné zúčastněné strany přijaly možnosti, které jsou vlastní zelené transformaci;
3. zdůrazňuje, že účinné právo na opravu by mělo vytvořit významné konkurenční výhody pro evropské podniky a současně by na ně nemělo klást jakoukoli formu nepřiměřené finanční zátěže a mělo by podnítit inovace, podpořit investice do udržitelných technologií a současně zohlednit vývoj trhu a měnící se potřeby spotřebitelů;

Navrhování výrobků, které vydrží déle a mohou být opraveny

4. vítá záměr Komise přijmout Iniciativu pro udržitelné výrobky, která upraví směrnici o ekodesignu a rozšíří její oblast působnosti tak, aby přesahovala výrobky spojené se spotřebou energie;
5. připomíná, že výroba výrobků, které jsou v souladu s předpisy a jsou udržitelné a bezpečné, je hlavní předností jednotného trhu EU, který je přínosem pro spotřebitele i podniky; vyzývá Komisi, aby vyžadovala, aby výrobci navrhovali své výrobky tak, aby déle vydržely, mohly být bezpečně opraveny a aby jejich části byly snadno přístupné a vyjímatelné;
6. zdůrazňuje, že je třeba zajistit lepší přístup koncových uživatelů a nezávislých poskytovatelů opravárenských služeb k náhradním dílům a návodům k obsluze v přiměřené lhůtě a za přiměřené náklady, a to po období, které odpovídá očekávané životnosti výrobku;

Čtvrtek 7. dubna 2022

7. vyzývá Komisi, aby v budoucí směrnici o ekodesignu zvažila požadavky na trvanlivost a opravu se širším rozsahem; zdůrazňuje, že je třeba důkladně analyzovat požadavky na jednotlivé výrobky, aby se zajistilo, že je zvolen požadavek, který co nejlépe odpovídá danému účelu, přičemž konstatuje, že například stavebnicový způsob navrhování u některých výrobků zjednoduší opravy a prodlouží životnost výrobku, zatímco u jiných výrobků tento způsob navrhování nebo povinnost zajistit opravitelnost mohou oslabit trvanlivost;

8. poukazuje na to, že v roce 2019 bylo podle směrnice o ekodesignu přijato několik prováděcích opatření, která zavádějí povinné období pro poskytování náhradních dílů a maximální dobu dodání, jakož i požadavky na návrh týkající se montáže a demontáže součástí; vyzývá proto Komisi, aby rozšířila oblast působnosti těchto opatření na další kategorie výrobků, včetně výrobků, které nejsou spojeny se spotřebou energie, a zohlednila při tom jejich specifika;

9. připomíná, že přístup k informacím o opravě a údržbě pro všechny subjekty v odvětví oprav je klíčový pro to, aby spotřebitelé získali větší přístup k opravárenským službám; trvá tedy na tom, aby řádné „právo na opravu“ poskytlo subjektům v odvětví oprav, včetně nezávislých opravářů, a spotřebitelům bezplatný přístup k nezbytným informacím o opravě a údržbě, včetně informací o diagnostických nástrojích, náhradních dílech, softwaru a aktualizacích, které jsou zapotřebí k provádění oprav a údržby; připomíná význam inovativního podnikatelského prostředí a dodržování obchodních tajemství;

10. poukazuje na to, že zvláštní pozornost vyžaduje zboží s digitálními prvky; zdůrazňuje zejména, že aktualizace softwaru musí být k dispozici po minimální období v souladu se směrnicí o digitálním obsahu; trvá na tom, že spotřebitelé by měli být o dostupnosti aktualizací plně informováni v době nákupu; dodává, že aktualizace funkčnosti by měly být vratné a neměly by vést ke snížení výkonu; konstatuje, že praktiky, které příliš omezují právo na opravu nebo vedou k zastarávání, by mohly být považovány za nekalé obchodní praktiky a mohly by tudíž být doplněny do přílohy I směrnice o nekalých obchodních praktikách;

Umožnění spotřebitelům zvolit si opravitelné výrobky

11. zastává názor, že zlepšení informací pro spotřebitele o opravitelnosti výrobků je klíčové pro to, aby se spotřebitelům umožnilo hrát aktivnější úlohu v oběhovém hospodářství; domnívá se, že lepší informace pro spotřebitele by jim umožnily přijímat lepší informovaná rozhodnutí o nákupu, což by mohlo pohnout trh směrem k více opravitelným výrobkům; vítá tedy oznámenou iniciativu Komise zaměřenou na posílení postavení spotřebitelů v zelené transformaci;

12. zdůrazňuje, že spotřebitelé by měli v okamžiku prodeje obdržet spolehlivé, jasné a snadno pochopitelné informace o trvanlivosti a opravitelnosti výrobku, které by jim pomohly srovnat a určit nejudržitelnější výrobky dostupné na trhu; vyzývá Komisi, aby navrhla harmonizovaná pravidla pro tyto spotřebitelské informace, mimo jiné včetně bilance oprav, informací o očekávané životnosti výrobku, náhradních dílech, opravárenských službách a období, během kterého jsou k dispozici aktualizace softwaru v případě zboží s digitálními prvky, přičemž je třeba mít na paměti naléhavé požadavky bezpečnosti spotřebitelů; konstatuje, že mají-li být tyto informace užitečné, měly by být k dispozici v době nákupu;

13. žádá kromě toho Komisi, aby zajistila, že jsou informace o výrobcích založeny na normalizovaných měřeních, například u trvanlivosti, a aby v případě jejich neexistence zahájila tvorbu norem;

14. zdůrazňuje klíčovou úlohu ekoznačky EU při podněcování průmyslu k zavádění politik v oblasti označování, které spotřebitelům předávají hlavní informace o životnosti zboží, přičemž je třeba vyvážit povinnosti pro společnosti silnými pozitivními obchodními pobídkami s cílem vybudovat důvěru spotřebitelů; konstatuje však, že tento systém označování je jen dobrovolný;

15. vyzývá Komisi, aby posoudila začleňování požadavků pro výrobce vytvořit prostředky inteligentního označování, jako jsou kódy QR a digitální pasy výrobků, do všech nových právních předpisů týkajících se výrobků a do přezkumu směrnice o ekodesignu; požaduje, aby byla prostřednictvím úzké spolupráce s odvětvím a příslušnými zúčastněnými stranami zajištěna rovnováha při tvorbě iniciativ, jako je evropský digitální „pas výrobku“, přičemž by byla zohledněna zejména zásada proporcionality a byly by náležitě zváženy potřeby malých a středních podniků;

Čtvrtek 7. dubna 2022

16. trvá na tom, aby spotřebitelé nakupující výrobky online obdrželi podobnou míru informací jako spotřebitelé nakupující offline a aby členské státy monitorovaly a prosazovaly požadavek, aby prodejci online zahrnovali nezbytné informace na své internetové stránky a při nabízení svých výrobků na online tržištích;

17. naléhavě vyzývá Komisi, aby předložila legislativní návrh s cílem podpořit využívání zelených veřejných zakázek; domnívá se, že ve všech veřejných zakázkách musí být standardní volbou opětovně použité, opravené, repasované a modernizované a jiné výrobky a řešení účinně využívající energii a zdroje, které minimalizují dopady výrobků a řešení na životní prostředí během jejich celého životního cyklu, a to v souladu s cíli Zelené dohody pro Evropu, a pokud upřednostněny nebudou, měla by platit zásada „dodržuj, nebo vysvětli“;

18. vyzývá Komisi a vnitrostátní orgány, aby pomáhaly a poskytovaly finanční podporu místním a regionálním orgánům, společnostem a sdružením při provádění osvětových kampaní pro spotřebitele o prodloužení životnosti výrobků, zejména pomocí poskytování spolehlivých a jasných informací, poradenství a služeb, jako je údržba, oprava a opětovné použití;

19. vyzývá Komisi a členské státy, aby vytvořily finanční pobídky pro opravárenské služby s cílem zajistit, aby byly opravy pro spotřebitele praktické a atraktivní;

Posílení spotřebitelských práv a záruk pro delší používání zboží

20. zdůrazňuje, že evropští spotřebitelé si mohou nechat opravit zboží nebo uvést digitální obsah a služby do souladu podle směrnice o prodeji zboží a směrnice o digitálním obsahu; zdůrazňuje, že ačkoli mají spotřebitelé podle směrnice o prodeji zboží právo zvolit si opravu nebo výměnu vadného zboží, oprava by v mnoha případech mohla být účinnější z hlediska zdrojů a klimaticky neutrálnější volbou; konstatuje, že spotřebitelé v praxi obvykle dávají přednost výměně před opravou, což by mohlo být dáno vysokými náklady na opravu; zdůrazňuje, že výměna výrobku by měla zůstat alternativou, pokud se tak spotřebitel a prodejce dohodnou, neboť oprava by mohla být příliš časově náročná;

21. žádá tedy Komisi, aby ve své iniciativě o právu na opravu navrhla škálu opatření s cílem podnítit spotřebitele, výrobce a obchodníky, aby se rozhodovali pro opravu namísto výměny, a tuto volbu prosazovat; poukazuje na to, že při navrhování těchto opatření by Komise vždy měla zohlednit nejvyšší možnou míru ochrany a kvality života spotřebitelů;

22. konstatuje, že nadcházející přezkum směrnice o prodeji zboží by mohl mimo jiné zahrnovat opatření, jejichž cílem je podnítit spotřebitele, aby se rozhodovali pro opravu namísto výměny, jako je povinnost poskytnout zástupný výrobek, zatímco se určitý výrobek opravuje; domnívá se, že v zájmu podpory opravy výrobků je třeba nabídnout určité pobídky spotřebitelům, kteří se namísto výměny rozhodli pro opravu; domnívá se, že prodloužená záruka by mohla zajistit pobídku ve prospěch opravy namísto výměny; doplňuje, že prodejci by měli vždy informovat spotřebitele o všech možnostech, které mají k dispozici, rovnocenným způsobem, včetně práv v oblasti opravy a související záruky;

23. vyzývá Komisi, aby prozkoumala proveditelnost zavedení mechanismu společné odpovědnosti výrobce a prodejce v případě nevyhovujícího výrobku;

24. konstatuje, že současný právní rámec podle směrnice o prodeji zboží stanoví pro vadné zboží minimální období odpovědnosti v délce pouhých dvou let, a vybízí členské státy, aby jej prodloužily; zdůrazňuje, že to je pravidlo minimální harmonizace a že jen omezený počet členských států toto období překračuje; domnívá se tedy, že přezkum směrnice o prodeji zboží by měl také navrhnout prodloužení zákonné záruky pro některé kategorie výrobků nad dva roky; kromě toho konstatuje, že je důležitá úplná harmonizace zákonné záruční doby;

25. vyzývá Komisi, aby posoudila, do jaké míry by mohlo být navrženo právo na opravu, tak aby tržní subjekty mohly nabídnout snadný a cenově dostupný přístup k opravám i po uplynutí zákonné záruční doby;

Čtvrtek 7. dubna 2022

26. zdůrazňuje, že veškeré návrhy by mělo doprovázet řádné posouzení dopadů, které bude zahrnovat náležitou analýzu nákladů a přínosů pro spotřebitele i podniky, srovnání osvědčených postupů na vnitrostátní úrovni a se zeměmi mimo EU a kvantifikovaný dopad na celkovou kvalitu života spotřebitelů, životní prostředí a podniky, včetně malých a středních podniků, kromě dalších aspektů; žádá Komisi, aby poskytla informace o nákladech oprav pro společnosti EU na jednotném trhu; zdůrazňuje, že je třeba poskytnout veškeré významné informace a rovněž navrhnout kvantifikovatelné ukazatele s cílem změřit dopad veškerých budoucích právních předpisů;

27. připomíná, že v současnosti neexistují konkrétní pravidla pro opravu repasovaného nebo modernizovaného zboží; vyzývá Komisi, aby navrhla opatření, která odmění obchodníky za to, že poskytnou možnost opravit repasované nebo modernizované zboží s cílem zvýšit důvěru spotřebitelů; vyzývá Komisi, aby zvažila zařízení, jako jsou měřiče používání, a zákaz ničení neprodaného zboží s cílem usnadnit opětovné použití a opravu výrobků;

o

o o

28. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.
